

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 538/2017-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu senátu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, zastúpenej spoločnosťou Roman Kvasnica a partneri s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, konajúcej prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Romana Kvasnicu, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 753/2015, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 753/2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. apríla 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 753/2015 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti opísala časový priebeh súdneho konania, v ktorom sa proti [REDAKOVANÉ] domáha zaplatenia sumy 538,37 €, a tiež právne kroky, ktorými sa chcela domôcť nápravy. Po citácii čl. 48 ods. 2, čl. 127 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) sťažovateľka považovala za „*neprípustné, aby rozhodovanie o žalobe na zaplatenie finančnej sumy neprevyšujúcej 1.000,- €, t. j. rozhodovanie o drobnom spore, trvalo vyše 22 mesiacov (t. j. takmer 2 roky)*“. Sťažovateľ má za to, že rozhodnutie o zaplatení peňažnej sumy je úkon, ktorý sa nevyznačuje právnou ani faktickou zložitou a konania o zaplatenie peňažnej sumy tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov...

Postup Okresného súdu Košice - okolie, kedy ani po dobe dlhšej ako 22 mesiacov odo dňa podania žaloby nebolo vo veci vydané meritórne rozhodnutie a ani vytýčené pojednávanie, bol do účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v rozpore § 100 Občianskeho súdneho poriadku, pričom zároveň, nakoľko nie je doposiaľ rozhodnuté, dochádza v súčasnosti k porušovaniu základnej zásady zakotvenej v čl. 17 Civilného sporového poriadku, t. j. zásady rýchlosti konania...

Sťažovateľ podaním Žiadosti, Sťažnosti ako i žiadosti zo dňa 04.11.2016 sa aktívne domáhal urýchlenia konania, a vyčerpал všetky prostriedky, ktoré má k dispozícii, aby došlo k nastoleniu právnej istôt ohľadom jeho práva na zaplatenie sumy 538,37 € spolu s príslušenstvom...“.

3. Sťažovateľka žiadala priznať aj finančné zadost'učinenie v sume 300 €, čo zdôvodnila pretrvávajúcim stavom právnej neistoty. Samotné vyslovenie porušenia namietaného práva nepovažovala za dostatočné zadost'učinenie a dovŕšenie jej ochrany.

4. Sťažovateľka navrhla vydať rozhodnutie v znení:

„Okresný súd Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C/753/2015 porušil základné právo spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Košice - okolie v konaní, vedenom pod sp. zn. 15 C/753/2015, prikazuje konať bez zbytočných priet'ahov.

Spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o. priznáva právo na primerané finančné zadost'učinenie v sume 300 Eur (slovom: tristo euro), ktoré jej je Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Košice - okolie je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v sume 374,81 € (2 úkony právnej služby - prevzatie a prvá porada s klientom, písomné podanie - sťažnosť zo dňa 25.04.2017 - 2 x 147,33 €, t. j. 294,66 €, 2 paušálne sumy náhrad 2 x 8,84 €, t. j. 17,68 € a 20 % DPH 62,47 €) v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

5. K sťažnosti sťažovateľky sa vyjadril okresný súd podaním z 22. júna 2017 pod sp. zn. 1 Spr V/371/17, ktorého súčasťou bolo aj vyjadrenie konajúcej sudkyne. Po uvedení úkonov súdu od podania návrhu okresný súd konštatoval, že po začatí konania postupoval vo veci bez priet'ahov, neboli zistené dlhšie časové obdobia nečinnosti okrem obdobia od júla 2016 do marca 2017. Z vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplynulo, že sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu takmer v každej veci po podaní návrhu vyzýva súd na rozhodnutie platobným rozkazom alebo vytýčenie termínu pojednávania, čím si vlastne vynucuje prednostné rozhodovanie.

6. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 538/2017-16 z 12. septembra 2017 bola sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v súlade s § 25 ods. 3 zákona č. 38/1993

Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Sťažovateľka predložila ústavnému súdu 21. novembra 2017 vyjadrenie k stanovisku okresného súdu, v ktorom poukázala na odstraňovania väd návrhu v trvaní takmer jedného roka od podania návrhu (od 30. júna 2015 do 23. júna 2016), čo považovala za neprimerané. Za obdobie nečinnosti označila aj obdobie od 21. júla 2016, keď predložila okresnému súdu požadovaný dôkaz na CD nosiči, do 20. marca 2017, keď súd žiadal predloženie tohto dôkazu v listinnej forme.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil od ústneho pojednávania v predmetnej veci v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Ústavný súd vychádzajúc z formulácie ustanovení čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov poskytovania práva na súdnu ochranu s ochranou práv podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 24/2010), v dôsledku čoho neexistuje prekážka posúdenie ich porušenia použitím rovnakých kritérií.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom týchto základných práv je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie alebo v ktorom sa ocitol účastník konania na protistrane.

15. Pri posudzovaní otázky, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie sa účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

16. Namietané konanie prebiehalo čiastočne za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (s účinnosťou do 30. júna 2016), ktorý v § 6 prikazoval súdu v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovať tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Povinnosť súdu vec rýchlo prejednať a rozhodnúť vyplývala aj z § 100 ods. 1 OSP a z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

17. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy tohto poriadku.

18. Predmetom namietaného konania pred okresným súdom je civilné konanie o zaplatenie sumy 538,37 € z titulu prečerpania úverového rámca poskytnutého k bežnému účtu odporcovi [REDACTED] právnym predchodcom sťažovateľky. Takéto konanie patrí k bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Je možné dokonca konštatovať, že v posledných rokoch tvoria spory zo spotrebiteľského vzťahu, o aký spor aj v namietanom konaní išlo, podstatnú časť agendy súdov. Vec preto nemožno považovať za právne zložitú. Ústavný súd nepopiera, že v okolnostiach prípadu dĺžka konania môže byť ovplyvnená faktickou zložitou veci, teda rozsahom dokazovania, o takýto prípad však v namietanom konaní nejde.

19. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v namietanom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sa sťažovateľky ako účastníčky konania. Vychádzajúc z obsahu spisu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka očakávala vyriešenie jej sporu v skrátenom konaní, teda vydaním platobného rozkazu, čoho dôkazom bola aj jej žiadosť o rozhodnutie alebo nariadenie termínu pojednávania podaná po 3 mesiacoch a 13 dňoch od začatia konania. Takéto očakávanie sťažovateľky nebolo namieste, ak vedomá

si uplatňovania nároku zo spotrebiteľského vzťahu musela predpokladať splnenie si povinnosti súdu preskúmať prijateľnosť podmienok v súlade s § 172 ods. 9 OSP, čo zákonite ovplyvnilo dĺžku konania. Nie zanedbateľnou je aj skutočnosť, že sťažovateľka nezaplatila súdny poplatok spolu s podaním žaloby a že predložila listinné dôkazy preukazujúce jej nárok až na základe výziev súdu, čo sa taktiež odrazilo v celkovej dĺžke konania.

20. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priesťahov v namietanom konaní, bol postup okresného súdu. Z časti obsahu spisu podstatného pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti a následnej mailovej informácie okresného súdu o aktuálnom stave konania ústavný súd zistil takýto priebeh namietaného konania:

- 30. jún 2015 – podaný návrh na vydanie platobného rozkazu,
- 20. júl 2015 – výzva sťažovateľke (žalobkyni) na zaplatenie súdneho poplatku,
- 27. august 2015 – zaplatený súdny poplatok,
- 21. december 2015 – žaloba doručovaná žalovanému s výzvou na vyjadrenie sa; zásielka vrátená súdu ako nedoručená,
- od 11. februára 2016 do 25. apríla 2016 zisťovaný aktuálny pobyt žalovaného,
- 23. jún 2016 – výzva sťažovateľke na predloženie listinných dôkazov,
- 21. júl 2016 – predloženie dôkazov na CD nosiči,
- 20. marec 2017 – ďalšia výzva sťažovateľke na predloženie dôkazov v listinnej podobe,
- 19. máj 2017 – sťažovateľkou doručené žiadané listinné dôkazy,
- 14. jún 2017 – zasielané podania sťažovateľky žalovanému,
- 4. september 2017 – nariadené verejné vyhlásenie rozsudku na 19. september 2017,
- 19. september 2017 – vyhlásený rozsudok,
- 11. október 2017 – rozsudok vypracovaný a doručovaný,
- 25. november 2017 – rozsudok právoplatný.

21. S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje činnosť okresného súdu v období od 30. júna 2015, keď bola podaná žaloba na okresnom súde, do 23. júna 2016, keď okresný súd vyzval sťažovateľku na predloženie dôkazov, ako neefektívnu, čo spôsobilo zbytočné priesťahy. Zbytočné priesťahy v konaní môžu byť totižto zapríčinené nielen samotnou

nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 182/08). Na strane jednej okresnému súdu nebránila žiadna okolnosť, aby sťažovateľku vyzval na predloženie dôkazov spolu s výzvou na zaplatenie súdneho poplatku, no na strane druhej je hlavne povinnosťou žalobcu predložiť všetky dôkazy na podporu svojich tvrdení spolu so žalobou. Po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku je už výlučne na stranách sporu použiť prostriedky procesného útoku či procesnej obrany riadne a včas (§ 149 až 154 CSP).

22. Napriek tomu zbytočné prieskumy vzhladol ústavný súd aj v nečinnosti okresného súdu od 21. júla 2016, keď sťažovateľka na jeho výzvu predložila dôkaz na CD nosiči, do 20. marca 2017, keď bola vyzvaná na predloženie tohto dôkazu v listinnej podobe. Uvedených 8 mesiacov nečinnosti okresného súdu s prihliadnutím na predmet sporu nemožno z ústavného hľadiska akceptovať.

23. Uvedené skutočnosti vyúsťujú do záveru, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 753/2015 porušené boli (výrok v bode 1 nálezu).

III.

24. Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

25. Z prehľadu priebehu namietaného konania je nepochybné, že vec okresného súdu sp. zn. 15 C 753/2015 je právoplatne skončená 25. novembra 2017, preto aplikácia citovaného ustanovenia by bola bez právneho významu. Stav právnej neistoty sťažovateľky bol odstránený.

26. Sťažovateľka žiadala priznať aj finančné zadosťučinenie v sume 300 €. Tento nárok jej ústavný súd nepriznal po zohľadnení skutočnosti, že namietané konanie je už právoplatne skončené a že na celkovej dĺžke konania mala svoj podiel aj samotná sťažovateľka.

27. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

28. Ústavný súd nepriznal sťažovateľke trovy tohto konania, keďže vzhľadom na zistené menej závažné nedostatky v činnosti všeobecného súdu a procesnej nepripravenosti sťažovateľky pre takéto rozhodnutie nevzhladol dôvod.

29. Rozhodnutie o nárokoch sťažovateľky uvedených v bodoch 24 až 28 tohto rozhodnutia je obsahovo včlenené do výroku v bode 2 nálezu.

30. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2017